

Bilaga 1

Reglering och regleringsverktyg av hälsofarliga kemikalier

Den lag som främst styr arbetet med kemikaliehantering är miljöbalken med författningar. I 2:a kapitlet i miljöbalken finns nio hänsynsregler som är speciellt viktiga och ska vara en miniminivå för miljöhänsyn. Av dessa hänsynsregler är det tre som är mest tillämpliga för kemikaliepolicy: Kunskapskravet, försiktighetsprincipen och produktvalsprincipen.

2§ Kunskapskravet - Alla som bedriver en verksamhet ska kontinuerligt skaffa sig tillräcklig kunskap för att skydda människors hälsa och miljön mot negativ påverkan.

3§ Försiktighetsprincipen - Alla som bedriver en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder och vidta de begränsningar som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten orsakar något som påverkar människors hälsa eller miljön negativt.

6§ Produktvalsprincipen - Om det finns kemikalier som är mindre skadliga än de som används idag ska de användas istället.

7§ Rimlighetsavvägning - Kraven ovan gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem.

Sveriges regering och riksdag har fastställt 16 miljö kvalitetsmål, varav ett är Giftfri miljö. Målet innebär att det till år 2020 ska finnas förutsättningar för att skydda människors hälsa och miljön från farliga kemikalier.

Den som driver förskolor och skolor har också ansvaret för att lagstiftningens och myndigheters krav följs genom egenkontroll (förordning om egenkontroll 1998:901). En fungerande egenkontroll ska redovisa hur du säkerställer att lokalerna är bra och att verksamheten tar hänsyn till både hälsa och miljö.

Ytterligare reglering och regleringsverktyg för hälsofarliga kemikalier:

Miljöbalkens produktvalsprincip

Användning eller försäljning av kemiska produkter som skulle kunna medföra risk för människors hälsa eller miljön ska, om möjligt, ersättas med mindre farliga produkter.

Reach – EUs kemikalielagstiftning

Reach är en kemikalielagstiftning ersatte stora delar av de kemikalieregler som gällde före den 1 juni 2007 i EU och i Sverige. Reach står för Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. På svenska: Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier. Tillverkare och importörer ansvarar för att

de ämnen som tillverkas, släpps in på marknaden och används inte har skadliga effekter på människors hälsa och miljön.

Kandidatförteckningen – Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa)

En lista med ämnen som har egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och i miljön, s.k. särskilt farliga ämnen. Listan fylls hela tiden på med nya ämnen efter förslag från medlemsstaterna. Namnet syftar på att ämnena kan komma att bli tillståndspliktiga, det vill säga att de inte får användas utan tillstånd. För ämnena på kandidatförteckningen gäller vissa regler, bland annat att en konsument ska få svar inom 45 dagar på en fråga om en vara innehåller något av ämnena, och hur varan i så fall ska hanteras.

RoHS direktivet

Begränsar användningen av tungmetallerna kvicksilver, kadmium, bly och sexvärt krom samt bromerade flamskyddsmedel; PBB, PBDE. Koncentrationsgränsen för respektive ämne är 1 ‰ av vikten, utom för kadmium som är begränsat till 0,1 ‰. Gäller för elektrisk och elektronisk utrustning som har satts på marknaden 1 juli 2006 eller senare.

PRIO – Kemikalieinspektionens prioriterings verktyg

Här listas Utfasningsämnen (ämnen med särskilt farliga egenskaper) och Prioriterade riskminskningsämnen (ämnen som uppfyller minst ett av flera kriterier med skadliga effekter).

SIN-listan

Särskilt farliga ämnen listade utifrån kriterierna för särskilt farliga ämnen i Reach, utförd av internationella kemikaliesekretariatet ChemSec. Här finns ytterligare hormonstörande ämnen än de idag inkluderade i Reach och Kandidatförteckningen. Syftet med SIN-listan är att öka förutsägbarheten samt påverka REACH:s kemikalielista och visa upp kemikalier som de anser borde sättas upp på Kandidatlistan i REACH.

Leksaksdirektivet

År 2011 trädde ett nytt leksaksdirektiv i kraft inom EU med skärpta kemikaliekraav för leksaker. Kemikaliekraaven i direktivet började tillämpas först den 20 juli 2013. Enligt leksaksdirektivet får leksakers innehåll av kemiska ämnen inte innebära någon risk för människors hälsa.

Leksaker som är inköpta före 2007 omfattas inte av någon kemikalielagstiftning och innehåller mer farliga kemikalier.

Livsmedelverkets föreskrifter

Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Reglering av t.ex. bly och kadmium i husgeråd och keramikprodukter. Ett emballage för livsmedel ska inte tillföra livsmedlet skadliga ämnen.